

Heroïna

Joc de xiques

Francesc Campos

Introducció i notes / Empar Bria

Propostes de treball

elaborades per

Empar Bria

TEATRE
bromera

Les propostes didàctiques que es troben en els llibres d'aquesta col·lecció han estat concebudes com un instrument auxiliar, sempre que calga, de la tasca lectora.

Segons els objectius que es pretenguen assolir, segons les necessitats i disponibilitats dels receptors, caldrà fer una selecció més o menys àmplia i més o menys profunda d'aquest ventall obert de possibilitats diverses i variades. També es podrà suprimir, variar, completar o fer tot allò que els discents i els docents consideren convenient per tal de fomentar la lectura, tot millorant la comprensió, la capacitat de relació i de raonament i, sobretot, la capacitat de diversió i creació personal que qualsevol llibre ofereix als seus lectors.

A. SOBRE L'AUTOR I EL SEU CONTEXT

1. Informa't sobre quines obres de teatre estan representant-se o s'han representat darrerament a la teua comarca. Indica quines tenen una autoria valenciana.
2. Intenta, si tens l'oportunitat, veure representada alguna de les creacions de Francesc Campos.
3. Reflexiona per què hi ha persones que continuen escrivint en una llengua, com és la nostra, que pateix una situació de diglòssia.
4. Comenteu com el teatre competeix desfavorablement amb un món tecnològic i audiovisual.
5. Proveu de cercar idees de com fer campanyes a favor del teatre, des de diferents camps d'actuació.
6. Assabenta't i redacta un informe sobre les oportunitats al teu abast –cursets d'ajuntaments, associacions culturals, centres educatius, optativa...– per a entrar més de ple en el món del teatre.
7. A partir de la «Introducció» i d'altres fonts informatives, explica tot el que sàpies sobre el teatre independent i el seu context social, cultural, polític...

B. SOBRE ELS TEXTOS

B.1. Aspectes argumentals i temàtics

1. Indica, en el problema principal que s'hi presenta, els entrebancs que dificulten la resolució i la solució final.
2. Elabora una llista de personatges d'un dels dos textos i completa-la amb el màxim d'informació sobre les seues característiques.
3. Identifica als diàlegs els paral·lelismes entre els diferents personatges d'*Heroïna*.
4. Detalla quins pensaments de Creont denoten misogínia.
5. Has conegut la història d'*Antígona* a través de la versió de Francesc Campos.
 - 5.1. Documenta't més sobre aquesta obra de Sòfocles.
 - 5.2. S'han fet moltes versions de l'*Antígona* de Sòfocles (B. Brecht, J. Anouilh, S. Espriu...). Per quin o quins motius penses que té tantes recreacions?
 - 5.3. Relaciona la funció del cor i del corifeu (clàssic de Sòfocles) en relació a la del poble i Tirèsias (versió de Campos). Has de tenir en compte que en el teatre grec antic una gran part del text era interpretat pel cor, el qual donava la seua opinió sobre els esdeveniments de l'escena i el corifeu era qui dirigia el cor.
6. En la segona escena, Ismene esmenta una maledicció respecte a la seua nissaga. Esbrina de quina es tracta en les tragèdies, també de Sòfocles, *Èdip rei* (425 aC) i *Èdip a Colonos* (401 aC).

7. Relaciona amb el mot *democràcia* l'afirmació que fa Tirèsiàs a Creont (escena segona): «La seua veu és la de molts».
8. El personatge de Sofia en *Joc de xiques* té una forma molt peculiar d'actuació.
 - 8.1. Què hi fa? Per què és peculiar el seu comportament?
 - 8.2. Explica el significat del seu nom.
 - 8.3. Raona el possible lligam entre aquest nom i la seua personalitat.
 - 8.4. Com ja has vist en la «Introducció», la gravadora és un element simbòlic relacionat amb la personalitat de Sofia. Quin creus que n'és el significat? Quina relació deu tenir-ne la pèrdua momentània amb el canvi en la personalitat de Sofia?
9. Relaciona, en *Joc de xiques*, el comportament de les protagonistes-personatges amb les protagonistes-actrius.

B.2. Aspectes formals

1. Hem pogut comprovar que l'autor fa ús en *Joc de xiques* de la quarta paret, la qual, en el món de la dramàtica realista, és un mur imaginari que separa espais entre actors, actrius i públic.
 - 1.1 Cerca en quines acotacions s'hi fa al·lusió.
 - 1.2 Indica quin objecte representa la quarta paret.
2. Assenyala en *Heroïna* les vegades que els elements simbòlics (indicats en la «Introducció») ajuden a situar l'espai i el temps.
3. Com ja coneixes, l'animalització és la tècnica de caracterització que consisteix a aplicar qualitats pròpies

d'animals a algun ésser o objecte, i Francesc Campos la utilitza en *Joc de xiques*.

- 3.1. Indica les metàfores i les comparacions que relacionen els protagonistes amb un animal: les gallines.
- 3.2. Què simbolitzen les característiques pròpies dels animals perquè puguin ser comparats o identificats?
- 3.3. Quin és l'efecte emocional que pot produir en l'espectador/espectadora aquesta animalització?
4. Ja saps que les onomatopeies són paraules que imiten el so real de les coses.
 - 4.1. Busca'n en *Joc de xiques*, bé en diàlegs o en les acotacions.
 - 4.2. Relaciona-les amb la tècnica esmentada en l'activitat anterior.
5. En relació als diferents registres lingüístics que fan servir els personatges en els dos textos dramàtics (com ja has vist en la «Introducció»):
 - 5.1. Determina quins hi predominen.
 - 5.2. Indica en funció de quines característiques hi predominen.
 - 5.3. Recull en els textos expressions lingüístiques pròpies de cada registre.
 - 5.4. Investiga quin significat pot tenir per al conjunt de l'obra la locució llatina «*De gustibus non est disputandum*» (en *Joc de xiques*) usada per dues protagonistes dins del doble teatre.
 - 5.5. Fes una relació de modismes i frases fetes (sobretot en *Joc de xiques*).
 - 5.6. Comenta els proverbis i les sentències en *Heroïna*.

6. Comenta els noms que tenen els traficants de drogues i el seu possible significat en relació amb els conflictes de l'obra (en *Heroïna*).
7. Feu una relació de les drogues que apareixen esmentades en *Heroïna* i el nom argòtic que reben.
8. Valora el sentit irònic de l'enumeració (en *Heroïna*):
Pepsi: Iota, kapa, mi, psi, òmicron, pi, ro, sigma, tau, ípsilon...
9. En boca dels personatges d'*Heroïna* trobem una prosa poètica magnífica.
 - 9.1. Cerca metàfores en les intervencions de Creont i Antígona.
 - 9.2. Tirèsias és, com ja saps, un home savi a més d'endeví. Valora les seues paraules quan pronostica i planteja frases tan enigmàtiques com supersticioses.
10. Com ja deveu saber, la llengua catalana és minoritària i està minoritzada. Indica quina relació amb aquesta realitat tenen els castellanismes emprats en els diàlegs de *Joc de xiques*.

B.3. Creació i pràctiques d'expressió

1. Trieu un fragment de qualsevol de les dues obres:
 - 1.1. Penseu en un escenari alternatiu del descrit en l'obra.
 - 1.2. Redacteu una acotació que descriga les característiques de l'espai que heu imaginat.
 - 1.3. Poseu en comú les diferents propostes i valoreu-les.
2. Escull algunes acotacions i reescriu-les utilitzant elements lingüístics diferents.

3. Escull un diàleg i transforma'l en un relat mitjançant el discurs indirecte.
4. En relació al tema de les drogues i estupefaents.
 - 4.1. Informeu-vos-en sobre la legislació, a l'Estat espanyol i d'altres d'arreu del món, en relació a la legalitat, possessió, ús i tràfic.
 - 4.2. Debateu per extraure'n conclusions des d'algun punt de vista: moral, mèdic, cultural, religiós, de moda, etc.
5. Com ja sabeu, a les actrius-personatges de *Joc de xiques* els preocupa les seues relacions amb el sexe contrari.
 - 5.1. Comenteu-ne el vostre punt de vista.
 - 5.2. Cerqueu i contrasteu la informació sobre la situació legal de la dona arreu del món.
 - 5.3. Representeu diferents situacions quotidianes però amb els papers-rols d'home i dona canviats.
 - 5.4. Heu vist com el tema de l'homosexualitat, en aquest cas lesbianisme, és tractat d'una forma desenfadada i natural. Debateu-ne el tractament actual en la nostra societat.
 - 5.5. Extraieu conclusions de les experiències anteriors.
6. Heu llegit que l'autor ha utilitzat la *Cançoneta* de Lluís Llach com una de les parts musicals en l'escena del ball-somni en *Joc de xiques*.
 - 6.1. Escolteu-la i deduiu-ne el significat en relació a l'acció del moment.
 - 6.2. Escenifiqueu aquest moment tan lúdic del clímax temàtic.

- 6.3. Investigueu sobre el fenomen de la Nova Cançó i la seua vitalitat actual.
7. Tria un relat curt i fes-ne una adaptació teatral.
8. Dissenya un programa de mà del text dramàtic resultant de la tasca anterior.